

RASMUS BERTHELSEN

Guuterput qutsinnermiu

Inngilerpassuit savanik paarsisunut
juullimi ima tussiarput:

Guuterput qutsinnermiu
naalannarsingaarli!
Nuna eqqissineqarli
tipaatsungaarillu,
inungaa,
annaffissaqaleravit.

Illernartoq Guutiusoq
qilammi Naalagaq
pimmat nunarsuatsinnut
nuannaarneqarpoq
inunni,
annattussannguleramik.

RASMUS BERTHELTSEN

Vor Gud, den allerhøjeste

*Det glade englekor
hin julenat istemte
for fårehyrderne på marken:*

Vor Gud, den allerhøjeste,
i al sin herlighed!
Lad fred til jorden komme ned,
og fryd dig hjertet med,
menneske,
din vej til salighed er fri.

Da allerhelligste vor Gud,
vor Herre, himmelsk Far,
kom ned til os på jorden vor,
blev jublens højtid stor
folket hos,
thi frelsen deres er lagt klar.

Oversat af Stephen Heilmann

Taama allattunga, Aron

*Oqaluttuaq itsaq kalaallit qallunaatsianik
takoqqaarnerinik*

NUUP KUJATAANIT umiat ataatsit avannamut aallaarput. Itsarooq Kalaallit Nunaat inoqarluanngikkallarmat Nuummot pigamik inussinngillat – massakut noorliit nunaannaannut – tuapaat ippissuup qaani
15 paarmat amerlaqaat.

Tassaniissinnarlutik Kangersinermut aallarput – Nuup iluanut. Suli ingerlallutik Qoornup kangiani, Kangiusap qinnguani illorsuarsuaq takulerpaat, suli inussinatik. Ornik-kamikku inui naluaat kalaaliunngimmata. Sunaaffa tassa
20 qallunaatsiaat. Umiat tikimmata qallunaat nuannaarput aatsaat kalaallinik takuleramik.

Kisianni kalaallit qallunaanut ersipput massa qallunaat asagaatik. Umiat tassaniimmersutsiaannariarlutik erniinnaq aallarput, massa qallunaat erligigaatik.

25 Kangersunermut pigamik takulerpaat qallunaarpassuit Ilulialimmiittut, Ujarassuarnilu, Ivisaartuunilu, Nunatar-suarmilu ittut. Takuinnarlugit erniinnaq qimappaat.

Umiat taakku tappavanga anillakkamik kalaaleqatitik ornittarlugit oqarfigisarpaat, massa ilai ungasissumiittut
30 itsarooq tamanna nuna inoqarluanngikkallarmat, taakku-nannga umianit ataatsinit kalaallit tusaramik, Nuup iluani qallunaarpassuarnik, taakku umiat tusarfisik ilagalugit ornip-paat.

Umiat qassiiullutik tappavunga Kangersinermut pigamik
35 qallunaatsiaat ilagilerpaat malugigamik kik imminnut asan-

nittuummata. Tamatuma kingorna umiat tikiuttarlutik inuit – kalaallit – kiisa amerlasoorsuanngorput. Inuit oqaasii qallunaatsiaat ilikkaleramikkik imminnut asaqatigiilerput imminnillu ikinngutigilerlutik.

5

Aamma taava kalaallit takuaat Kapisillillu Ameralillu tarmamik qallunaallit. Kapisilinni qallunaarlu inullu imminnut ikinngutinnaariillutik. Imminnullu asaqaanngooq, imminnullu qimanneq ajorput, imminnullu unammisarlutik. Itsarooroq kisianni pisissimik sakkoqarallarmata pisissimik imminnut unammillutik qarsutik aallarsuaqattaatilerangatik qallunaallu kalaallillu isiginnaallaraanngooq quiaginermit, qarsutik ungasissorsuarmut aallartittarmatik. Tamarmik pisissimik ajunngitsorsuugamik qarsui sanileriillutik tussimasaraat. Tassa taamaaginnartarput, imminnut naligiinnartarput.

Ilaanniaasiit taamaaliorlutik imminnut unammillutik qallunaallu kalaallillu sulii isiginnaaraatik qallunaaq inummumut ikinngutiminut oqarpoq!

20 ›Kanunga qaqqarsuarmut majuarlunuk! Ataanut qeqertannguamut tuttuq angisoorsuup amia paattorlugu, tassannga qaqqarsuarmut ammut pisissimik eqqoriaqisigu! Uniortoq qaqqarsuup innarsuatigut ajagaajumaarpoq, eqquisorli ajagaajumaarpoq!‹

25 Qallunaap taama oqarfigimmani inuk oqarpoq:

›Ii, uanga taama piumanngilanga ikinngutigikiikkannuk arlarput toqutaassanngilaq!‹

Qallunaaq taama oqaluinnarmat massa inuup inertiannanguaraluaaraani sukakkaluttuinnarpoq! Kiisa qallunaaqataasa inuk oqaluffigilerpaat:

30 ›Sussasoq taanna taama piumaannarpoq innarsuakkut ajagaaguni!‹

Qallunaaqatertik taama pivaat uteritsoqimmat. Inuk piumanngikkaluallarluni kiisa tassannga aallalerput! Aallalermata kalaallillu qallunaallu amerlasoorsuullutik ilagiler-

35

paat isiginnaariarlugit. Tassunga qaqqarsuarmut pigamik
 ataanut qeqertannguamut angisoorsuup amia paattugaq,
 tassannga qaqqarsuup qaaniit qallunaap siulliulluni pise-
 riaraluarpaa uniorlugu! Kingornagut inuup piseriallaraa
 5 paattugarsuaq qiterpiannuatigut pisippaa eqqorlugu!

Qallunaaq taama piumagami innarsuup sinaa ornippaa,
 oqaatsini ilumoortut malillugit, qallunaallu akimarnit tusaa-
 sut pillugit!

Taama ajagaavoq soorlu oqartoq! Qallunaallu tamarmik
 10 sussasooraat taama piumammat! Kingorna imminnut asaqa-
 tigiigiinnarput. Kingornalu taanna qaqqarsuaq atserpaat
 Pisissarfimmik – tassani qallunaarlu inullu pisissaaria-
 qataammata.

15 Massa taakku taama ileriannguallartut kangersinermiittut
 inuillu qallunaallu oqaatsisik imminnut tusaallualemikkik
 Ujarassuarmit qallunaat Navaranaaq kalaaleq kiffartaa-
 raat!

Kiffarileramikku asaqaat! Navaranaaq najukkaminut
 20 oqaluleraraaq:

›Kalaallit ilissinnut ninngaleqaat!‹

Aamma inunnut ilaminut pigaangami oqararaaq:

›Qallunaanngooq nungukkiartussavaasi!‹

Sunaaffa tassa sallulluni, massa imminnut asaquatigiis-
 25 suartut!

Taamaallutik kiisa qallunaat kamalerput Navaranaap
 oqaasii upperilerlugit! Ujarassuit paaniittut, Kussangasor-
 suarmiut, toqqit qassiit angutitai aavartillugit qallunaat
 sorsullugit nungukkiartorpaat! Arnaannaat tikikkamikkik
 30 toqoralerpaat. Toqoralillarmatigik arnat marluk aappaata
 naalungiannguani amariarsinnarlugu tassannga anipput,
 siornagut qitornaminik inuutitsineq ajorluni aatsaat inuu-
 titsinialerluni! Tassannga taakku marluk anipput qimaa-
 lerlutik!

35 Massa toqqit qimatsiaraat qallunaat taakku marluk qimaa-

sut takugamikkik malippaat! Taanna arnaq amaarnaq aappaata qimappaa. Aappaa nunap qunneranut pulavoq, taanna amaarnaq qallunaat angugaluttuallarmanni ujarassuarmut pisseqaaq!

5 Tassani malersulerpaat! Ujarassuarmit pisseriallartoq kingorarlugu ulimariaraluallaaraat! Kiisa taamaallugu qasusi-gamikku amaanninguanut allaat toquppaat!

Qallunaat aallarmata taanna arnaq annattutuaq tupermut uterami takuai ilani tamarmik toqorarsimasut! Angutitai
10 tikikkamik arnartatik kingorarpaat qallunaat toqorarsima-gaat. Arnaq ataaseq kisimi amiakkuusoq tuperpaaluit arnar-taarupput.

Amaarnaap uia ilaminit kamappallaarpoq! Kalaaleqatini ornittalerpai serrallaqqissumik ujarlerluni. Kiisami angut
15 serrallaqqissoq nanigamiuk pivaa! Taanna immiitilerlugu umiulerpoq qallunaatsiaanut akiniutissaminik umiatut allatut ittumik.

Sanallugu ineramiuk amerpaa unnernik qaallorissumik ilallugu qernaluttunik. Inermagu serrallaqqissup serravaa.
20 Amii panermata imaanut oqattaarlugu inuit iluanut ikil-lugit avalapput. Avalariallaramik soorlu iluliaq anarluk ino-qarnanilu! Iluani massa inuppaalussuit ittut isip naammagi-saannaanik qaqutigut tamaana ammasulerlugu, iluaniittut inuisa suut tamaasa takusinnaallugit!

25 Tamatuminnga sanasup avammut torlulaarpai:

›Iseqqatissisiuk!‹

Iseqqatikkamikku soorlu sikunnguaq iseqqasoq! Asero-rami ilaa qaallorissoq ilaa qernaluttoq. Nunamut tipimmatik inui tamatigut tamaana nunamut pipput. Sanasup passute-
30 riaramiuk aamma ileqqumisut ilivoq! Taamaammat qallunaatsiaanut sorsuutissartik piukkutilerpaat!

Taamaallutik Ujarassuarmit terlinganit takusalerpaat. Tikeriallaraat illorsuit tamarmik inoqanngillat! Sunaaffa
35 qallunaat ilimatsallutik Ivisaartuunut – Nunatarsuamiit-

tullu, Kapisilinniittullu tamaasa aqqusaarlugit – Ameralimmut ataatsimut katersuutillartut!

Amaarnaap uia taama tusarami ilani tamaasa ilagalugit Ameralimmut aallarpoq! Ameralimmut pigamik qallunaat
 5 kitaanut pillutik isersarnaanngualermat tamanna umiaasiaq atorlugu qallunaat ornilerpaat serrallaqqissoq ilaliullugu, inuit ilai aamma amerlasuunngorlutik nunakkoortut.

Kitaanit nuinnguaraluaaraat illorsuarsuartik qernertumik amernersimagaat (imaappoq: qalipassimagaat. Itsaq qalipaa-
 10 tit amernerutinik taasarallarmatigik). – Taamani killigalugu kangerluk taanna kalaallit taasalerpaat Ameralimmik, illorsuaq qernertumik amernerutilik – qalipaatilek – ateqaatigalugu.

Umiat isersarnannguup tipiartoraatik tikinnguaraluaaraat
 15 illorsuarmit qallunaat aniartortut kipineq ajortut, alla isertoq allap kingoraaraa! Ilaat anigami tungaanut teqqisserluni isigiorsuannguallartoq ilummut torlorpoq:

›Kalaallit ornippaasi!‹

Ilai aniaqaat! Asu nalunatannguerulluni ilaat oqarpallap-
 20 poq:

›Umiaanngillat ilulissanuku!‹

Taama oqarmat umiamik sanasoq oqarpoq:

›Taama iseqqatissiuk!‹

Iseqqagami soorlu sikunnguaq iseqqasoq! Nunamut tipi-
 25 gamik serraqqissoq oqarfigaat:

›Ajunngitsumik serrassaatit!‹

Aninaveersaat appippaa! Qallunaat anisoqassaarsut paangerpaat erninnaq illorsuup paarsuaa qisussanik immilerlugu.

Inuit ilaat Niviarsianit – nunap aqqa – illunit innermik
 30 aallermat qisussat ikuallappaat. Massalu ikuallalersoq ilummut takuaat: Arnap amaarnaap niaqua qaratserfiatigut qisummik kapillugu kaavitillugu immeraatigigaat, illaatigalugu.

35 Uiata nuliami niaqua takugaluarlugu kamappallaarpoq

immeraatigimmassuk qallunaat. Massalu inersuaq illorsuup paarsuaniittoq ikuallaruttulersoq qallunaat kalerriput. Aniertortuugaluilu innersuup toquppai, innermit aniguisu-taagaluit kalaallit pisissimik toqorarpaat.

5

Kiisa illorsuup avataa tamarmi ikuallappoq naalagaat Uunngortoq suli takkutinnitsoq. Suli taanna qinerniarlugu inuit ilaat oqarpoq:

›Aasanna qallunaaq!‹

10

Ilaasa takulinnguaraluarat naalakkat ilaat (Olaavaarsuaq) ersersoq natsillassuaq uniarlugu. Uunga palliguteriarluni arpalluni aallarteqaaq! Sunaaffa illorsuani ikisoq siumut erseramiuk kamalluni aallangaarami uniagarsua nunamut tullatsiaannaaraaq! Taamaattoq illorsui tikinnagu qarsunit qerattarluni toqutaavoq kalaallinit. Sunaaffa taanna pinia-
15 riarlutuaq ilai tamarmik sunaaffa asimut aallasaarsut ilimasunnermik.

20

Qallunaarpassuit innersuup nungummagit naalagaat Uunngortoq igalaarsuakkut silamut pisseqaaq, erningui unermillugu! Qimaalluni aallarmat taassuma amaarnaap uiata malillugu aallarpoq toqunnniassallugu. Angujartuar-sinnarlugulu Uunngortoq kingumut qiviariarluni arpalluni aallarteraluararaaq, massalu kingunermini angujartoraani! Kiisami tasersuaq nalleramiuk erninngui kunissoriarlugu
25 tasersuarmut igippaa!

30

Uunngortoq tigumiaarulluni kamallunilu arpalluni aalla-riarmat malinnittuugaluup soorlu siumut supiinnaraa! – Uunngortoq Ameralimmit qimaagami qavunga Qaqortup kangianut nunataarpoq ilani qallunaatsiaaqatini aamma
30 ilagilerlugit. –

35

Kalaallit isumaqararaluarput qallunaat tamaasa, Uunngor-tup kiffai, toqussimasoralugit. Kisianni suli Uunngortoq toqunniaraluartillugu tusalerpaat samannga amoorpaluttoq
35 nilliuarluni.

Takulinnguaraluarat qallunaaq ataaseq umiarsuamut
ikaarsimalluni taavaana umiarsuup tingerlaatai isitsereer-
lugit aallalersoq. Takugaannilu asu oqarpallappoq:

›Ameralissuaq ullaarsarnallaraangami sorfillak!‹ (Anori
5 pivaa).

Aamma nilliummeriarluni oqarpallappoq:

›Ameralissuup musaatsai!‹ (Naasut pivai)

Taavalu assarnaak pitorartoq. Kalaallit assut pikigaluarput
umiarsuarli inornarsilluni aallarmat ataaseq taanna kiffaq
10 annaavaat umiarsuamik avalammat!

Qallunaarpassuit Nuup kangianiittut tamarmik nungum-
mata, kalaallit assut kamaannarlutik kiisa ilakasitsik arnaq
aseruisoq Navaranaaq tiguaat! Tasiorgugu arpaliullugu aalla-
15 ruppaat! Ilaasa qilertaasigullu taliisigullu allunaanik pitul-
lugu unialerpaat nerfallartillugu. Suli uniarlugu tunua
tamarmi qarsulermat aperiaat:

›Navaranaaq nuannaqaat?‹

Akivai:

20 ›Ila, nuannaqaat!‹

Suli uniarlugu tunuatigut erlavii animmata aamma aper-
sorpaat:

›Navaranaaq nuannaqaat?‹

Tamatumuuna akinngilaq!

25 Naalli sumik ikilinngikkaluarlugu taama ilillugu toqup-
paat pillarlugu, taassumami asaqtigiinnertik aserormagu!
Tassa matuma kingorna qallunaaqassaarlunnarpoq Nuup
kangerlui tamarmik!

30 Tassungaa naavara

Allattunga Aron

Kangermi, febr. 20. 1859

Taakkuninnga allatsillunga sumik ilisimassutissamik ajor-
35 sangaartunga, massa itsaq siulivut nalusorsuullutillu iliorner-

nik allattoqanngilluinnarmata. Tamanna pillugu isumaqar-
narpoq: Kinguaasa uniorsimasumilluunniit ilasarsimasumil-
luunniit oqaluttuarisaraat qallunaatsiaat nungutitaanerat.

Således skriver jeg, Aron

*Om grønlandernes første sammentræf
med nordboerne i fordums tid*

ET STED SYD FOR NUUK tog en konebåd af sted nord-
over. Man fortæller, at der dengang i gamle dage ikke
var så mange mennesker i Grønland, og da de kom til
Nuuk, traf de ingen mennesker – det var dér hvor herrnhu-
15 terne bor i dag, men dengang var der ovenfor ralstranden og
klinten intet andet end mængder af sortebær.

Da de nu havde været dér en tid, tog de videre til Kanger-
sineq, inde bag Nuuk. Mens de sådan sejlede, fik de øst for
Qoornoq, inde i bunden af Kangiusaq øje på et kæmpestort
20 hus – stadig uden at de havde set nogen mennesker endnu.
Da de kom derhen, kendte de ikke de mennesker der boede
der, for det var ikke grønlandere. Det var så altså nord-
boerne! Da konebåden ankom, var qallunakkerne glade, for
her så de grønlandere for første gang!

25 Men grønlanderne var bange for qallunakkerne, selvom
qallunakkerne var så elskværdige overfor dem. Konebådsfol-
kene var ikke længe om at få båden i vandet igen og sejlede
straks videre, selv om qallunakkerne nødig gav slip på dem
igen. Da de nåede Kangersuneq, opdagede de at der var mas-
30 ser af qallunakker både i Ilulialik og i Ujarassuit og i Ivisaar-
tuut og i Nunatarsuaq. Lige så snart de havde set dem,
skyndte de sig bort.

Da nu disse konebådsfolk kom ud derinde fra fjorden igen
og mødte andre grønlandere, fortalte de om hvad de havde
35 set, og selv om nogle af dem boede langt borte – det var jo

dengang landet ikke var så tæt befolket endnu – så da grøn-
lænderne hørte om dette fra den ene konebåd, om alle de
mange qallunakker inden for Nuuk, så tog de derind sam-
men med den konebåd der havde spredt nyheden. Adskillige
5 konebåde kom derind til Kangersineq, og de begyndte at bo
sammen med dem, fordi de mærkede at de var så elskelige
imod dem. Siden blev der jo ved med tid efter anden at
komme flere konebåde, og inuitterne – grønlanderne – blev
flere og flere. Da nordboerne begyndte at lære sig inuitternes
10 sprog, kom de til at holde meget af hinanden og blev gode
venner.

Så opdagede grønlanderne at der også var qallunakker
både i Kapisillit og Ameralik. I Kapisillit var en qalliunak og
en inuit blevet meget nære venner. Man fortæller at de holdt
15 meget af hinanden og altid var sammen og gerne kappedes
med hinanden. Det var dengang i gamle dage hvor man kun
havde bue og pil som våben, og så kappedes de om at skyde
pilen længst muligt bort, og man fortæller, at hver gang de
sådan holdt bueskydningskamp, strømmede både qallunak-
20 ker og inuit til for at more sig med at se på, for de kunne
skyde pilene meget langt bort! Begge to var fremragende
bueskytter, så deres pile plejede at lande side om side. Sådan
gik det altid, de blev ved med at være ligemænd.

Engang de nu kappedes på denne måde, med både qallu-
25 nakker og inuit som tilskuere, sagde qallunakken til sin ven
inuitten:

›Lad os klatre op på det store fjeld. Nedenfor på den lille ø
skal vi have et stort rensdyrskind spændt ud, og så skal vi
skyde til måls efter det deroppe fra det høje fjeld. Den som
30 rammer ved siden af skal styrtes ned, men den som rammer
sejrer!‹

Da qallunakken sagde dette, sagde inuitten:

›Uha nej, det vil jeg ikke være med til, vi er jo venner, den
ene af os må ikke dø!‹

35 Men qallunakken holdt fast ved sit – selv om inuitten

prøvede at få ham fra det, insisterede han kraftigere og kraftigere. Til sidst sagde de andre qallunakker til inuitten:

›Jamen så pyt dog med det! Lad ham dog blive styrtet ned, når han nu så gerne vil!‹

5 Sådan sagde de andre qallunakker om en af deres egne, fordi han var så stædig.

Selv om inuitten ikke ville, endte det med at de gik af sted derop. Da de tog af sted, ledsagede en mængde af både grøn-
lændere og qallunakker dem for at se hvordan det gik. De
10 kom så op på det høje fjeld, og nedenunder på den lille ø blev der udspændt et stort bukkeskind. Deroppe fra fjeldet skød nu qallunakken som den første – og ramte ved siden af! Bagefter skød inuitten sin pil af sted og ramte den lige i plet, lige midt i skindet!

15 Eftersom qallunakken havde villet det selv, gik han nu hen til kanten af fjeldet, fordi han havde ment sine ord alvorligt, og også på grund af de højtstående qallunakker som havde hørt på!

Således blev han skubbet ned, ganske som han havde sagt.
20 Qallunakkerne sagde allesammen, at det var uden betydning, han havde jo villet det selv. Bagefter holdt de af hinanden ganske som før. Og siden kaldte de det høje fjeld for Pisissarfik, ›Bueskydningsstedet‹, dér hvor en qallunak og en inuit havde skudt om kap med bue og pil.

25 Ved den tid hvor de således var begyndt at leve sammen i Kangersineq, og inuitterne og qallunakkerne var begyndt at kunne forstå hinandens sprog, tog qallunakkerne i Ujarassuit en grønlander, Navaranaaq, ind som kiffak. Da nu de havde fået hende til kiffak, holdt de meget af hende! Nu begyndte
30 så Navaranaaq at sige til dem hun boede hos:

›Grønlænderne er ved at hidse sig op imod jer!‹ Når så hun kom hjem hos sin familie, sagde hun:

›Qallunakkerne snakker om at de vil udrydde jer!‹ Tænk, således løj hun, selv om de holdt så meget af hinanden!

35 Hun blev ved og ved, og til sidst begyndte qallunakkerne

at blive vrede fordi de troede hendes ord. Så mens nu en hel masse telte opholdt sig ved mundingen til Ujarassuit, i Kus-sangasorsuarmit, og mændene var af sted på rensdyrjagt, kom qallunakkerne i krig for at udrydde dem! Da de kom og
5 kun fandt kvinder, gav de sig til at slå dem ihjel. Altimens de nu myrdede løs på dem, sneg to kvinder sig ud, den ene af dem efter først at have puttet sit lille spædbarn i amaaten. Hun havde ikke tidligere kunnet få sine børn til at leve, det var første gang det var lykkedes for hende! Nu flygtede så
10 disse to kvinder bort.

Nu netop som de var ved at komme bort fra teltene, fik qallunakkerne øje på de to kvinder som flygtede, og satte efter dem. Den anden løb snart fra Amaarnaaq, ›Hende som havde barn i amaaten for første gang‹. Den anden smuttede
15 ind i en klippespalte, og mens nu qallunakkerne var ved at indhente hende, satte Amaarnaaq i et spring op på en stor sten. Dér begyndte de nu at forfølge hende! Altimens hun sprang ned fra den store sten igen, huggede de ud efter hende med økserne! Til sidst fik de hende gjort træt, og så
20 dræbte de både hende og barnet!

Da qallunakkerne var taget af sted, vendte hende kvinden der som den eneste havde reddet sig, tilbage til teltene og så at alle de andre var døde. Da mændene kom hjem, fandt de alle deres kvinder døde, dræbt af qallunakkerne. Kun én
25 eneste kvinde var tilbage, så de fleste af de mange telte var nu helt uden kvinder. Amaarnaaqs mand var endnu vredere end de andre! Han begav sig nu rundt til de andre grøn-lændere for at se om han kunne finde en dygtig tryllesanger. Til sidst fandt han en mand som var dygtig til at synge trylle-
30 sang, og fik ham med sig. Og mens denne nu boede hos ham, begyndte han at bygge på en konebåd som skulle bruges til at tage hævn over qallunakkerne, en anden slags konebåd end de sædvanlige.

Da han havde bygget skelettet, betrak han den med krid-
35 hvide skind, hvor der indimellem var nogen der var mørkere.

Da han var færdig, sang tryllesangeren tryllesang over den. Da skindene var tørre, ville de så prøve den i vandet, og folk kom om bord ned i den og de sejlede ud. Da de så sejlede ud, så lignede det jo bare et snavset isfjeld, og man kunne slet
 5 ikke se nogen mennesker. Men inden i var der en masse mennesker, og hist og her var der lavet små huller der lige passede til øjnene, så folkene derinde kunne se alt omkring sig!

Nu råbte så bådebyggeren til dem derude:

10 ›Lad den kælve!‹

Da de lod den kælve, lignede det fuldstændig et lille isfjeld der kælvende! Da den gik fra hinanden, var nogen af stykkerne hvide, andre sorte. Da de drev ind, kom alle dem som havde været om bord, i land. Bådebyggeren arbejdede
 15 nu med den igen, og den blev som den før havde været! Da nu den var sådan, fandt de den velegnet til deres krig mod nordboerne!

Så listede de sig først hen for at udspionere dem i Ujarasuit. Men da de så kom derhen, så var de store huse tomme
 20 allesammen! Det viste sig så, at qallunakkerne var blevet urolige og var taget over til Ivisartuut, og så var de taget om ad dem i Nunatarsuaq og Kapisillit, og de var nu allesammen samlet i Ameralik.

Da Amaarnaqs mand hørte det, så tog han af sted med
 25 alle sine fæller til Ameralik! Da de kom til Ameralik og befandt sig ude vest for qallunakkerne, ventede de til der blæste en let fjordvind indad, og nu nærmede de sig så qallunakkerne i denne her specielle båd, medbringende tryllesangeren, og der var også en hel masse mennesker der
 30 kom strømmende til over land.

Da nu de fik udsyn til dem derude vestfra, så var deres store hus jo farvet helt sort (det vil sige malet. I gamle dage sagde man ›farvet‹ i stedet for malet). Det er fra dengang af at grønlænderne begyndte at kalde denne fjord for Ameralik,
 35 opkaldt efter det store sortfarvede – malede – hus. Langsomt

drev de indefter for fjordvinden, og da nu de kom nærmere, så kom jo hele tiden qallunakkerne ud af det store hus: når en gik ind, kom en anden ud og tog hans plads! Da en af dem nu kom ud og satte hånden op og skyggede for øjnene og spejdede udefter, råbte han indefter:

›Grønlænderne kommer!‹

Alle de andre kom styrtende ud! Så pludselig kunne man tydeligt høre en der sagde:

›Det er ingen båd, det er bare et isfjeld!‹

10 Da han sagde det, sagde bådebyggeren:

›Lad den kælve!‹

Da den kælvede, lignede den fuldstændig et rigtig stykke is der kælver! Da de drev i land, sagde bådebyggeren:

›Nu må du rigtig synge tryllesang!‹

15 Han begyndte på en der får folk til at holde sig inde i huset. Og til sidst kom de helt hen til indgangen uden at qallunakkerne var kommet ud, og begyndte at fylde forgangen af huset op med kvas.

En af inuitterne hentede ild fra husene i Niviarsiat – således hed stedet – og de antændte kvaset. Og da nu det begyndte at fænge, så de ind: dér havde de stukket et stykke træ ind i hullet hvor rygraden går op i kraniet på Amaarnaqs hoved og snurrede det rundt idet de spillede om et eller andet, altimens de grinede.

25 Da manden så sin kones hoved blive brugt som legetøj af qallunakkerne på den måde, blev han meget vred. Og da nu ilden rigtig blussede op ude i forgangen til det store hus, opdagede qallunakkerne det! Dem som prøvede at redde sig ud, tog ilden sig af, og de få som klarede sig ud af ilden, skød 30 grønslænderne ihjel med deres pile.

Til sidst var hele det store hus ompændt af flammer, uden at man endnu havde set noget til deres høvding, Uungortoq. Mens nu de spejdede efter ham, sagde en af inuitterne

35 ›Dér kommer der en qallunak!‹

De andre fik straks øje på ham, og så var det jo en af høvdingene, Olaavarsuaq, »Store Olav«, der kom med en gammel netside på slæb. Da han nu kom nærmere derhen, så pludselig kan det nok være han satte i løb! Det var så fordi han
5 havde set sit store hus brænde, og nu løb han af sted i vrede, så den store fangst han havde på slæb kun af og til bumpede ned i jorden. Inden han nåede huset, blev han dog alligevel skudt ihjel af grønlænderne der sendte så mange pile imod ham, at han var helt stiv til sidst. Det skulle altså vise sig, at
10 han var den eneste der var blevet ved med at tage på fangst, mens alle de andre helt var holdt op med at tage rundt ude i det fri af bare ængstelse!

Da ilden havde udryddet alle de mange qallunakker, kom deres høvding Uunngortoq springende ud af vinduet med
15 sin lille søn under armen! Da han tog flugten, satte Amaarnaqs mand efter ham for at slå ham ihjel. Og altimens han nu halede ind på ham, kiggede Uunngortoq sig tilbage og blev ved med at sætte farten op, men den anden halede alligevel ind på ham bagfra. Til sidst da han nåede på højde
20 med en stor sø, kyssede han gentagne gange sin lille søn og kastede ham så fra sig ud i den store sø!

Da Uunngortoq nu ikke længere havde noget at bære på og nu løb videre i vrede, så det ud som om forfølgeren bare pustede ham frem foran sig! Da Uunngortoq flygtede fra
25 Ameralik, fik han nyt land dernede øst for Qaqortoq, og dér kom han igen til at leve sammen med andre qallunakker.

Nu troede jo så grønlænderne, at de havde slået alle qallunakkerne, alle Uunngortoqs kiffakker ihjel. Men mens de stadig prøvede på at fange Uunngortoq og slå ham ihjel,
30 hørte de pludselig ude fra vandet den skingre lyd af et trækkespil, i færd med at hejse noget op. Nu så de så, at en enkelt qallunak havde reddet sig om bord i skibet og allerede havde hejst sejl og var på vej ud. Og da de nu fik øje på ham, hørte de ham sige:

›Når Ameralik har sådan en dejlig morgenvind, kommer der suuus!‹

(det var vinden han talte om). Så gav han igen et udråb fra sig, og man hørte ham sige:

5 ›Ak, Ameraliks dejlige potentilla!‹

(han talte om planterne). Og så blæste en kraftig østenvind op! Grønlænderne skyndte sig ellers alt hvad de kunne med at gøre sig klar, men da først skibet fik vind i sejlene, kunne man ikke indhente det, og så reddede denne kiffak sig fra
10 dem ved at sejle bort med skibet!

Da alle de mange qallunakker som boede øst for Nuuk nu var udryddet, var grønslænderne meget vrede, og selv om hun var en af deres egne, pågreb de alligevel til sidst Navaranaaq, den slemme kvinde som havde ødelagt det hele. De greb
15 hende fat om hænderne og begyndte at løbe af sted med hende. Nogle af dem bandt remme om hendes hårtop og arme og slæbte af sted med hende, med ryggen hen over jorden. Mens de stadig sådan slæbte hende, og hendes ryg begyndte at blive helt hvid, spurgte de hende:

20 ›Navaranaaq, er du glad nu?‹

Hun svarede:

›I kan tro jeg er glad!‹

Mens de stadig sådan slæbte hende, og hendes indvolde til sidst hang ud bagefter hende, spurgte de hende igen:

25 ›Navaranaaq, er du glad nu?‹

Denne gang blev der ikke svaret!

Selv om de ikke tilføjede hende noget sår, dræbte de hende på den måde til straf for at hun havde ødelagt deres gode forhold. Siden var der ingen qallunakker mere i nogen
30 af alle Nuuks fjorde!

Dér slutter jeg.

Jeg Aron har skrevet, Kangeq 20. februar 1859.

Ved skrivningen af alt dette savnede jeg i høj grad kilder til efterretning, fordi vores forfædre i gamle dage var uvidende og ikke har nedskrevet det mindste om begivenhederne. Derfor mener jeg, at deres efterkommere let kan have for-
5 drejet, eller overdrevet beretningen om nordboernes undergang.

Oversat af Kirsten Thisted